

Denise van den Berg
Directeur-bestuurder a.i.
Onderwijsontwikkeling Nederland
06-12379493

Datum
16 juli 2025

Betreft
Input verkiezingsprogramma

Geachte leden van de verkiezingsprogramma commissie,

De komende jaren vragen om een koersvast en samenhangend onderwijsbeleid. De uitdagingen zijn groot: lerarentekorten, teruglopende basisvaardigheden en kansenongelijkheid. Elke dag werken professionals aan oplossingen, binnen én buiten de school. Onderwijsontwikkeling Nederland vraagt namens de gecertificeerde onderwijsadviesbureaus in aanloop naar de verkiezingen aandacht voor drie samenhangende punten die bijdragen aan structurele kwaliteitsverbetering in het onderwijs.

1. Bouw aan blijvende kwaliteit: een Educatief Deltaplan

De onderwijskwaliteit staat al jaren onder druk. Ondanks goede bedoelingen ontbreekt het aan visie, samenhang en continuïteit in de aanpak. Te vaak zijn oplossingen tijdelijk, versnipperd of afhankelijk van politieke windrichtingen.

Het is tijd voor een langetermijnvisie met regie. Tijd voor een Educatief Deltaplan. Een stevig fundament onder het onderwijs, vergelijkbaar met het Deltaplan Waterveiligheid. Met duidelijke regie, structurele financiering en ruimte voor samenwerking in de hele onderwijsketen.

Onderwijsontwikkeling Nederland stelt voor:

- De aanstelling van een onafhankelijke regeringscommissaris voor onderwijs, die de samenhang en voortgang bewaakt, los van politieke wisselingen.
- De oprichting van een Educatief Deltafonds, vergelijkbaar met het waterveiligheidsfonds, voor structurele en meerjarige investeringen.
- Een visie op samenwerking in de hele onderwijsketen, van school en wetenschap tot gecertificeerde onderwijsadviesbureaus. Met focus op de groei van elke leerling.

2. Werk samen met wat er al is: benut publieke én private kracht

Tot 2009 waren schoolbegeleidingsdiensten een vanzelfsprekend onderdeel van het publieke onderwijsbestel. Ze hadden de wettelijke taak scholen te ondersteunen bij schoolontwikkeling, professionalisering en leerlingbegeleiding. In 2009 werden deze diensten geprivatiseerd, met als doel efficiëntere inzet en kostenbesparing. Scholen konden voortaan met de middelen uit de lumpsum rechtstreeks onderwijsadviesdiensten inkopen. Sindsdien is een professionele adviesmarkt ontstaan. Veel van de oorspronkelijke expertise is behouden gebleven binnen zelfstandige bureaus, die inmiddels diep zijn ingebed in het onderwijsveld.

Onderwijsontwikkeling Nederland vereniging van adviesbureaus voor onderwijs

Toch zien we dat de overheid sindsdien moeite heeft om consistent te sturen. Er worden nieuwe publieke structuren opgebouwd door middel van expertisepunten, onderwijscoördinatoren, onderwijsregio's en verschillende Groeifondsprogramma's, die naast de bestaande ondersteuningsstructuur functioneren. Het opzetten van deze programma's en structuren kost veel tijd en geld, terwijl het nog maar de vraag is of de benodigde kennis en expertise overal voldoende aanwezig is.

Het is tijd voor een effectievere aanpak. Niet telkens opnieuw het wiel uitvinden, maar juist aanhaken bij een bestaande structuur waarin deskundigheid, ervaring, duurzame impact en landelijke dekking al beschikbaar zijn. Publiek-private samenwerking in het onderwijs is een kracht: het vergroot de slagkracht van de overheid, zorgt voor flexibele inzet van capaciteit, brengt actuele kennis uit de wetenschap naar de scholen, en voorkomt dubbele infrastructuren.

Door slim samen te werken, benutten we de wendbaarheid en innovatiekracht van externe partners, zonder publieke sturing uit handen te geven. Zeker nu het onderwijs voor grote opgaven staat zoals de curriculumvernieuwing, het verbeteren van basisvaardigheden, realiseren van inclusief onderwijs en een lerarentekort, is het van belang om bestaande netwerken en expertise te benutten en gericht in te zetten.

Onderwijsontwikkeling Nederland stelt voor:

- Stop met het opzetten van nieuwe parallelle structuren, bijvoorbeeld rondom implementatie van het nieuwe curriculum.
- Veranker publiek-private samenwerking in beleid.

3. Geef scholen grip op kwaliteit

De privatisering van 2009 bracht ook een keerzijde: de drempel om onderwijsadvies aan te bieden werd laag. Vele aanbieders betraden de onderwijsadviesmarkt, waardoor grote verschillen ontstaan in de geboden kwaliteit. Scholen zien het aanbod groeien en hebben behoefte aan transparantie in het aanbod, om kwaliteit te kunnen herkennen en beoordelen. Niet elke aanbieder voldoet aan professionele standaarden. Dat vraagt om regulering door middel van heldere kaders. De eerste stap hiertoe is al gezet. Onze vereniging hanteert het Keurmerk Onderwijsontwikkeling. Onze leden laten zich extern toetsen op inhoudelijke kwaliteit, processen en klanttevredenheid. Alleen bureaus die minimaal 80% tevredenheid behalen bij opdrachtgevers, ontvangen het keurmerk.

Dit keurmerk is ons antwoord op de versnippering in de markt, en een manier om scholen en overheden zicht te geven op kwaliteit.

Onderwijsontwikkeling Nederland stelt voor:

- Reguleer de markt en stel heldere kwaliteitseisen.
- Stimuleer samenwerking met bureaus die aan deze kwaliteitseisen voldoen.
- Neem kwaliteitscriteria voor onderwijsadviesbureaus op in wet- en regelgeving en subsidieregelingen.

Tot slot

De toekomst van het onderwijs vraagt om visie door heldere kaders, samenwerking en duurzame keuzes. De kennis en capaciteit zijn aanwezig, in de scholen én daarbuiten. Zet koers met een Deltaplan, werk met bestaande netwerken en investeer in kwaliteit. Zo bouwen we aan onderwijs dat recht doet aan elke leerling én aan de professionals die het waarmaken.

Graag denken we met u mee over de verdere uitwerking van deze voorstellen in uw verkiezingsprogramma en toekomstige onderwijsbeleid.

Met hartelijke groet,

Denise van den Berg
Directeur-bestuurder a.i.
Onderwijsontwikkeling Nederland

Over Onderwijsontwikkeling Nederland

Onderwijsontwikkeling Nederland is de vereniging van gecertificeerde adviesbureaus voor onderwijs. Onze branche is onlosmakelijk onderdeel van het onderwijsecosysteem. De leden van de branchevereniging zijn experts in hun vakgebied.

Samen vormen we een netwerk en platform voor onderwijsontwikkeling en leveren we een bijdrage aan de maatschappelijke opdracht van het onderwijs. Dit doen wij door samen te werken met onderwijsorganisaties op het gebied van onderzoek, ontwikkeling en implementatie, en door het begeleiden en ondersteunen van kinderen, jongeren (en hun ouders) die ondersteuning nodig hebben om optimaal te kunnen profiteren van het onderwijs.

In 2025 zijn 21 adviesbureaus aangesloten bij Onderwijsontwikkeling Nederland.